

Barangolás a kortárs spanyol irodalom világában

SZÉPPRÓZA, FILMES ADAPTÁCIÓK, SZÍNHÁZ

1989–1990, tehát a rendszerváltás óta egyre több kortárs spanyol szerző munkája jelenik meg magyar nyelven (bibliográfiai összeállításunkban csaknem nyolcvan regény és néhány antológia szerepel), és szinte nem telik el év, hogy a Budapesti Könyvfesztiválon ne lennének jelen hazájukban már elismertnek számító ibériai írók. Egyetlen példaként itt és most csak Jorge Semprún nevét említjük, aki a 2006-os rendezvény díszvendége volt. Ugyanakkor az utóbbi hetven év spanyol irodalmának fejlődéstörténete szinte teljesen ismeretlen a magyar olvasó számára. A 2002-ben kiadásra került *A spanyol irodalom rövid története* című kötetben olvasható átfogó ismertető az egyetlen, amely megjelent a téma kapcsán.¹

Összeállításunk, amelynek szerzői a Szegedi Tudományegyetem Hispanisztika Tanszékének munkatársai, a mai spanyol irodalom világába kalauzolja el az olvasót az 1939-ben véget érő polgárháború utáni időktől kezdve napjainkig. E korszak első felének irodalmi fejlődését nagymértékben meghatározta az 1975-ig tartó Franco-rezsim a maga szigorú ideológiai szabályrendszerével és cenzúrájával. A demokratikus átmenet (1975 után), majd a demokrácia kiteljesedése pedig a sokszínűséget, különböző nemzedékek és irányzatok, köztük az emigrációból hazatért szerzők együttélését hozta magával és mind a mai napig ez a fajta heterogeneitás és sokszínűség jellemzi a spanyol irodalmat.

Az alábbiakban olvasható négy tanulmány közül Csikós Zsuzsanna a polgárháború utáni spanyol szépprózáról ad összefoglaló történeti áttekintést. A két novella (a fordítás Csikós Zsuzsanna és Nyári Erzsébet közös munkája) napjaink egyik legnépszerűbb írójának, Antonio Muñoz Molinának az alkotása. A számos rangos irodalmi díjjal kitüntetett írótól magyar nyelven idáig egy regény – *Tél Lisszabonban* – és egy elbeszélés – *Egy másik élet* – jelent meg.² Az itt olvasható *Az árnyékember* és *A megszállott* szerkezetében és témájában egymáshoz nagyon hasonló, látszólag mások kitalált életére fókuszáló, de valójában a főszereplők saját szerencsétlen sorsát elmesélő narráció. A spanyol szépprózáról szóló összeállítást egy bibliográfiai gyűjtés zárja egyrészt a magyar nyelven is olvasható kortárs spanyol regényekről és elbeszéléskötetokről, valamint az egyes szerzőkről és műveikről magyar nyelven megjelent írásokról (Csikós Zsuzsanna). Ez annyiban újdonság, hogy ilyen komplex katalógus még nem készült a téma kapcsán.

Lénárt András írása a korszak spanyol filmgyártását mutatja be az akkoriban született regények filmes adaptációinak tükrében.

¹ Carlos Alvar-José-Carlos Mainer-Rosa Navarro: *A spanyol irodalom rövid története* (ford. Mester Yvonne és Pávai Patak Márta), Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó, 2002.

² Antonio Muñoz Molina: *Tél Lisszabonban* (ford. Mester Yvonne), Budapest, Ulpius-ház, 2003.
Antonio Muñoz Molina: *“Egy másik élet”* (ford. Imrei Andrea), *Huszedik századi spanyol novellák*, Budapest, Noran, 2011.

Katona Eszter két tanulmánya közül az első a XX. századi spanyol színház fejlődését követi nyomon, a második pedig két kortárs, bár más-más nemzedékhez tartozó drámaíró, Buero Vallejo és Juan Mayorga egy-egy darabjáról (*Alszik az értelem* illetve *Szerelmeslevelek Sztálinhoz*) közöl komparatív elemzést a mindenkori diktatúrák természete kapcsán.

A blokk címében szereplő „barangolások” szó arra utal, hogy az igen gazdag mai spanyol irodalomnak csupán egy-egy szegmense kerül bemutatásra a teljesség igénye nélkül. Talán kissé önkényesnek tűnhetnek a választott témák, de követik a tanulmányok íróinak főbb kutatási területeit. Ez a tény magyarázza azt is, hogy sem a költészet, sem pedig a spanyolországi nem spanyol nyelvű, ám a magyar olvasók körében is egyre népszerűbb és ismertebb katalán, baszk, gallego irodalmak – olyan szerzők munkáira gondolunk többek között, mint Jaume Cabré, Llorenç Villalonga, Quim Monzó vagy Bernardo Atxaga – nem kaptak helyet ebben az összeállításban. Reméljük, hogy a közeljövőben a mostani szerzőknél jóval kompetensebb személyek tollából erre is sor kerül.

